

TA'LIMDA RAQAMLASHTIRISH: O'ZBEKISTON MAKTABLARIDA ELEKTRON TA'LIM RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Saminova Umida Shuhratjon qizi

Navoiy Davlat Universiteti San'at va sport fakulteti

Pedagogika nazariyasi va tarixi yunalishi 1-kurs magistranti

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda maktabgacha, umumiy o'rta va oliy ta'lim tizimida raqamlashtirish jarayonlari va elektron ta'lim resurslaridan foydalanishning dolzarb masalalari o'rganiladi. Tadqiqotda mamlakatimizda raqamli platformalar, mobil ilovalar va xalqaro tajribalar asosida ta'lim jarayonini samarali tashkil etish imkoniyatlari tahlil qilinadi, shuningdek, yuzaga kelayotgan muammolar va ularni hal etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Masofaviy ta'lim, raqamli texnologiya, raqamlashtirish, elektron ta'lim resurslari, HEMIS, EDU LINK, innovatsion texnologiyalar, pedagogik kompetensiya.

Аннотация: В статье рассматриваются актуальные вопросы цифровизации и использования электронных образовательных ресурсов в системе дошкольного, общего среднего и высшего образования в Узбекистане. Исследование анализирует возможности эффективной организации учебного процесса на основе цифровых платформ, мобильных приложений и международного опыта, а также рассматриваются возникающие проблемы и пути их решения.

Ключевые слова: дистанционное обучение, цифровые технологии, цифровизация, электронные образовательные ресурсы, HEMIS, EDU LINK, инновационные технологии, педагогическая компетентность.

Abstract: The article examines the current issues of digitalization and the use of electronic educational resources in the preschool, general secondary, and higher education systems in Uzbekistan. The study analyzes opportunities for effectively organizing the

learning process based on digital platforms, mobile applications, and international experience, as well as addresses emerging problems and ways to solve them.

Keywords: distance education, digital technology, digitization, electronic educational resources, HEMIS, EDU LINK, innovative technologies, pedagogical competence.

Kirish. Texnologiyalar tez rivojlanayotgan bugungi kunda ta'lim tizimi ham tubdan o'zgarishlar jarayonida. Raqamli dunyoda o'qitish va o'rganish imkoniyatlari yangi pedagogik yondashuvlarni talab qiladi. Masofaviy ta'lim, elektron platformalar va interaktiv resurslar ta'lim jarayonini yanada samarali qilish bilan birga, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston 2030" strategiyasi va Xalq ta'limi tizimini rivojlantirish bo'yicha farmonlari ta'limda raqamlashtirishning davlat darajasida qo'llanilishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, PISA va xalqaro baholash dasturlariga tayyorgarlik doirasida elektron ta'lim resurslari va raqamli platformalarning samarali joriy etilishi zarur.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. So'nggi yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimini raqamlashtirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

Xususan:

- **HEMIS** (Higher Education Management Information Systems) orqali oliy ta'limdagi jarayonlarni avtomatlashtirish;

- **EDU LINK** va **Learning Passport** platformalari orqali maktabgacha va maktab ta'limini raqamlashtirish;

- Mobil ilovalar va interaktiv darsliklar orqali innovatsion pedagogik yondashuvlarni joriy etish.

Metodologiya sifatida sifatli va miqdoriy tahlillar, amaliy kuzatuvlar, xalqaro tajribalarni solishtirish va elektron platformalarning samaradorligini o'rganish usullari qo'llanildi.

Maktabgacha ta'limda raqamlashtirish. 3–6 yoshdagi bolalar maktabgacha ta'limning asosiy ishtirokchilari hisoblanadi. Shu yoshda bolalarning tafakkur va raqamli ko'nikmalarini shakllantirish ularning butun hayotiga ta'sir qiladi.

Bugungi kunda quyidagi raqamli platformalar faol ishlatilmoqda: **“Moyvoqvoy va qizcha” mobil ilovasi** – bolalarning kreativ tafakkuri va qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish; **“Aflatot” dasturi (xorijiy tajriba)** – ijtimoiy va iqtisodiy savodxonlikni rivojlantiradi; **Learning Passport (YUNISEF)** – maktabgacha ta'limda raqamli o'quv resurslarini taqdim etadi.

Pedagoglar va ota-onalar raqamli ta'lim vositalarini samarali qo'llash orqali bolalarning individual o'rganish yo'nalishlarini shakllantiradi.

Umumiy o'rta ta'limda raqamlashtirish. **Kundalik.com** platformasi maktablarda ta'lim jarayonini raqamlashtirishning asosiy vositalaridan biri bo'lib, quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- Dars jadvali, elektron jurnal, uy vazifalarini boshqarish;
- Ota-onalar uchun o'quvchilar faoliyatini kuzatish imkoniyati;
- O'quvchilarning portfoliolari, muloqot va kelasi dars mavzularini bilish.

Bu platforma orqali maktablarda interaktiv darslar, virtual laboratoriyalar va masofaviy o'rganish imkoniyatlari yaratildi. O'quvchilar mustaqil o'rganish va shaxsiy ko'nikmalarini rivojlantirishga erishadi.

Oliy ta'limda raqamlashtirish. Oliy ta'limda raqamli universitet loyihasi doirasida:

OTMlarda byurokratik jarayonlar qisqartirildi;

HEMIS axborot tizimi orqali o'quv, ilmiy, ma'muriy va moliyaviy jarayonlar avtomatlashtirildi;

Talabalar va o'qituvchilar uchun dars jarayoni monitoringi va tahliliy ma'lumotlar shakllantirildi.

Natijada, talabalarning darsga qiziqishi, mavzuni o'zlashtirish sifati va kelajakdagi kasbiy kompetensiyalari sezilarli darajada oshdi.

Natijalar va muhokama. Raqamli ta'lim maktabgacha, umumiy o'rta va oliy ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, interaktivlik va mustaqil o'rganishni

rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, mavjud muammolar: texnologik jihozlarning yetishmasligi, o'qituvchilar malakasining pastligi va pedagogik innovatsiyalarni joriy etishdagi qiyinchiliklardir.

Ushbu muammolarni hal etish yo'llari: Innovatsion platformalarni keng joriy etish; O'qituvchilarni raqamli kompetensiyalar bilan ta'minlash; Raqamli resurslarni milliy va xalqaro standartlarga moslashtirish.

Xulosa. Raqamli ta'limning ta'lim tizimlaridagi o'rni beqiyos bo'lib, o'quvchilar va talabalar nafaqat fanlarni o'zlashtiradi, balki shaxsiy o'rganish, mustaqil fikrlash va raqamli ko'nikmalarini rivojlantiradi. Elektron ta'lim resurslari, interaktiv darslar va virtual laboratoriyalar orqali pedagogik jarayonni zamonaviylashtirish va samaradorligini oshirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-sentabrdagi PF-5538 sonli "Xalq ta'limini boshqarish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 8-dekabrdagi "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 997-sonli qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079 sonli "Raqamli O'zbekiston 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni.
4. Maktabgacha ta'lim vazirligining Mdo.uz saytidan olingan ma'lumotlar.
5. Akramjon U. Mirzaev. "Developing Professional Competence Skills of Student Engineers in Teaching Higher Mathematics." Eastern European Scientific Journal, Ausgabe 3-2018, pp. 136-139.